

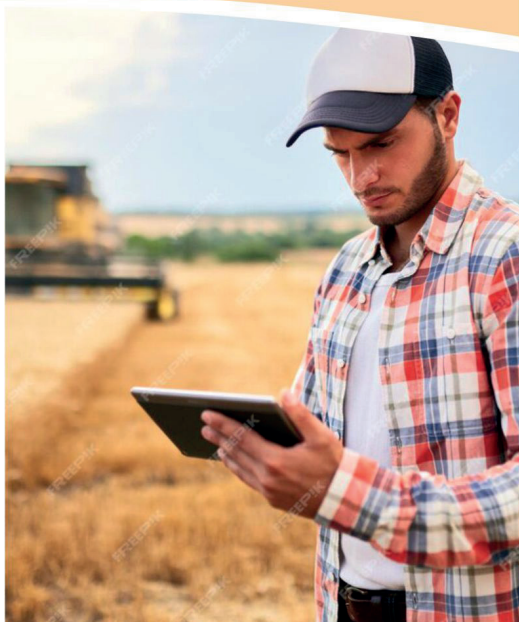
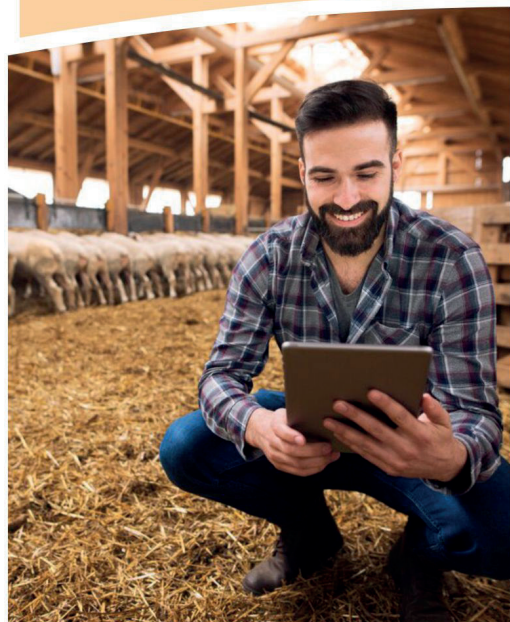

Paulina Dolatowska

Jak zostać rolnikiem?

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach

WYDAWCA:

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach
73-134 Barzkowice 2
tel. 91 479 40 10, 91 479 40 15, 91 561 37 00, fax 91 561 37 91
www.zodr.pl
e-mail: sekretariat.barzkowice@zodr.pl

ISBN 978-83-66999-66-4

Projekt okładki: Jolanta Gapys

Skład tekstu: Milena Worach

Druk: ZODR w Barzkowicach, nakład: 100 egzemplarzy

Obrazy: pixabay.com

ZACHODNIOPOMORSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
W BARZKOWICACH

Paulina Dolatowska

PORADNIK

Jak zostać rolnikiem?

Barzkowice 2025

Rolnik, farmer, producent rolny – to pełnoletnia osoba fizyczna, która zamieszkuje i prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą. Często specjalista w zakresie rolnictwa.

Ministerstwo rolnictwa przypomina, że zgodnie z przepisami, rolnikiem indywidualnym może zostać osoba fizyczna, która:

- jest właścicielem, użytkownikiem wieczystym, samoistnym posiadaczem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych nie przekracza 300 ha,
- posiada kwalifikacje rolnicze,
- co najmniej od 5 lat zamieszkuje w gminie, na obszarze której jest położona jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego (o pow. co najmniej 1 ha), przy czym do okresu tego zalicza się okres zamieszkiwania w innej gminie bezpośrednio poprzedzający zmianę miejsca zamieszkania, jeżeli w gminie tej jest albo była położona jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego,
- prowadzi przez 5 lat osobiście to gospodarstwo.

Jeśli jesteś pełnoletnią osobą fizyczną, która mieszka w Polsce i na tym terytorium osobiście prowadzisz, na własny rachunek, działalność rolniczą we własnym gospodarstwie rolnym, również w ramach grupy producentów rolnych albo przeznaczasz grunty prowadzone przez siebie do zalesienia - to jesteś rolnikiem.

Osobę fizyczną, określa się gdy:

1. osobiście prowadzi gospodarstwo rolne tzn.:

- pracuje w tym gospodarstwie,
- podejmuje wszelkie decyzje dotyczące prowadzenia działalności rolniczej w tym gospodarstwie;

2. posiada kwalifikacje rolnicze, z niżej wymienionych:

- wykształcenie rolnicze zasadnicze zawodowe, średnie, wyższe
- tytuł kwalifikacyjny, tytuł zawodowy, tytuł zawodowy mistrza w zawodzie przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie
- wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie, wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z rolnictwem, wykształcenie średnie inne niż rolnicze i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie
- wykształcenie podstawowe, gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe inne niż rolnicze i posiada co najmniej 5-letni staż pracy w rolnictwie

Jeśli jesteś rolnikiem indywidualnym musisz potwierdzić osobiste prowadzenie gospodarstwa rolnego na piśmie, posiadać stały meldunek, a także posiadać pisemne oświadczenie nabywcy albo uprawnionego do pierwokupu dotyczące powierzchni użytków rolnych, aby potwierdzić, że gospodarstwo rodzinne jest prowadzone przez rolnika indywidualnego.

Staż pracy to okres, w którym osoba fizyczna spełniała jeden z poniższych warunków:

1. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników,
2. prowadziła działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym o obszarze nie mniejszym niż 1 ha stanowiącym jej własność, przedmiot użytkowania wieczystego, przedmiot samoistnego posiadania lub dzierżawy,
3. była zatrudniona w gospodarstwie rolnym na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę, wykonując pracę związaną z prowadzeniem działalności rolniczej,
4. wykonywała pracę związaną z prowadzeniem działalności rolniczej w charakterze członka spółdzielni produkcji rolnej,
5. odbyła staż, o którym mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obejmujący wykonywanie czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej,
6. pracowała w indywidualnym gospodarstwie rolnym (okres pracy potwierdzony zaświadczeniem wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy).

Kwalifikacje i wykształcenie rolnicze

Aby zdobyć wykształcenie rolnicze, musisz ukończyć jedną z niżej wymienionych: zasadniczą szkołę zawodową, zasadniczą branżową, średnią, średnią branżową lub wyższą o profilu rolniczym. Wykształcenie rolnicze możesz także uzyskać poprzez studia podyplomowe powiązane z rolnictwem.

Możesz też zaliczyć kursy kwalifikacyjne online, musisz jednak zwrócić uwagę na to, czy po ukończeniu ich będziesz miał możliwość przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje OKE.

Według ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, osoba fizyczna posiada kwalifikacje rolnicze, jeżeli uzyskała jedno z poniższych:

1. wykształcenie podstawowe, gimnazjalne, zasadnicze zawodowe inne niż rolnicze i posiada co najmniej 5-letni staż pracy w rolnictwie,
2. wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie, wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z rolnictwem, wykształcenie średnie inne niż rolnicze i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie,
3. tytuł kwalifikacyjny, tytuł zawodowy, tytuł zawodowy mistrza w zawodzie przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie,
4. wykształcenie rolnicze zasadnicze zawodowe, średnie lub wyższe.

Wykaz kierunków studiów, zawodów oraz tytułów kwalifikacyjnych, których ukończenie lub posiadanie uznaje się za posiadanie kwalifikacji rolniczych, określony został w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 17 stycznia 2012 r. w sprawie kwalifikacji rolniczych posiadanych przez osoby wykonujące działalność rolniczą (Dz. U. z 2012 r., poz. 109).

Kierunkami studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, których ukończenie uznaje się za kwalifikacje zawodowe przydatne do prowadzenia działalności rolniczej są:

- rolnictwo
- ogrodnictwo
- weterynaria
- technika rolnicza i leśna
- zootechnika
- architektura krajobrazu

W przypadku ukończenia studiów na kierunku innym niż wymienione w pkt 1-6 uznaje się za kwalifikacje zawodowe przydatne do prowadzenia działalności rolniczej kierunki studiów, na których w zakres kształcenia wchodziły przedmioty dotyczące technologii produkcji roślinnej lub zwierzęcej, albo melioracji wodnych w wymiarze co najmniej 120 godzin.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 17 stycznia 2012 r. w sprawie kwalifikacji rolniczych określi Tobie:

- kierunki studiów wyższych, których ukończenie uznaje się za posiadanie wykształcenia wyższego rolniczego
- zawody, których posiadanie uznaje się za wykształcenie średnie rolnicze, średnie branżowe rolnicze, zasadnicze zawodowe rolnicze lub zasadnicze branżowe rolnicze

- zagadnienia objęte zakresem studiów podyplomowych, ze względu na które uznaje się te studia za studia podyplomowe, których zakres jest związany z rolnictwem
- tytuły kwalifikacyjne, tytuły zawodowe oraz tytuły zawodowe mistrza w zawodzie przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej
- rodzaje dowodów potwierdzających posiadanie kwalifikacji rolniczych, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego

Wykaz zawodów i specjalności wykształcenia średniego zawodowego:

technik rolnik	
technik ogrodnik	
technik architektury krajobrazu	
technik hodowca o specjalności	hodowla drobiu
	hodowla zwierząt
technik hodowca koni	
technik pszczelarz	
technik rybactwa śródlądowego	
technik weterynarii	w przypadku gdy w gospodarstwie jest prowadzony chów lub hodowla zwierząt
technik ekonomista o specjalności	ekonomika i rachunkowość przedsiębiorstw rolniczych
	rachunkowość i rynek rolny
technik towaroznawca o specjalności surowce rolne	
technik agrobiznesu	
technik mechanizacji rolnictwa	
technik melioracji wodnych	
technik inżynierii środowiska i melioracji	

Wykaz zawodów i specjalności wykształcenia zasadniczego zawodowego:

rolnik	
ogrodnik	
pszczelarz	
mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych	
rybak śródlądowy	w przypadku gdy w gospodarstwie jest prowadzony chów lub hodowla ryb

Wykaz tytułów kwalifikacyjnych, tytułów zawodowych oraz tytułów zawodowych mistrza w zawodach przydatnych do prowadzenia działalności rolniczej, uzyskiwanych w systemie pozaszkolnym:

rolnik	wykwalifikowany rolnik
	mistrz rolnik
rolnik upraw polowych	wykwalifikowany rolnik upraw polowych
	mistrz - rolnik upraw polowych
rolnik łąkarz	wykwalifikowany rolnik łąkarz
	mistrz - rolnik łąkarz
rolnik chmielarz	wykwalifikowany rolnik chmielarz
	mistrz - rolnik chmielarz
rolnik hodowca bydła	wykwalifikowany rolnik hodowca bydła
	mistrz - rolnik hodowca bydła
rolnik hodowca trzody chlewnej	wykwalifikowany rolnik hodowca trzody chlewnej
	mistrz - rolnik hodowca trzody chlewnej
rolnik hodowca owiec	wykwalifikowany rolnik hodowca owiec
	mistrz - rolnik hodowca owiec
rolnik hodowca koni	wykwalifikowany rolnik hodowca koni,
	mistrz - rolnik hodowca koni
hodowca drobiu	wykwalifikowany hodowca drobiu
	mistrz - hodowca drobiu
hodowca zwierząt futerkowych	wykwalifikowany hodowca zwierząt futerkowych
	mistrz - hodowca zwierząt futerkowych
pszczelarz	wykwalifikowany pszczelarz
	mistrz pszczelarz
ogrodnik	wykwalifikowany ogrodnik
	mistrz ogrodnik
ogrodnik sadownik	wykwalifikowany ogrodnik sadownik
	mistrz - ogrodnik sadownik
ogrodnik szkółkarz	wykwalifikowany ogrodnik szkółkarz
	mistrz - ogrodnik szkółkarz
ogrodnik warzywnik	wykwalifikowany ogrodnik warzywnik
	mistrz - ogrodnik warzywnik
ogrodnik upraw kwiaciarskich	wykwalifikowany ogrodnik upraw kwiaciarskich
	mistrz - ogrodnik upraw kwiaciarskich
ogrodnik pieczarkarz	wykwalifikowany ogrodnik pieczarkarz
	mistrz - ogrodnik pieczarkarz
traktorzysta	wykwalifikowany traktorzysta
traktorzysta kombajnista	wykwalifikowany traktorzysta kombajnista
rolnik obsługi maszyn rolniczych	mistrz rolnik obsługi maszyn rolniczych
mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych	wykwalifikowany mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych
	mistrz - mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych

rybak stawowy - w przypadku gdy w gospodarstwie jest prowadzony chów lub hodowla ryb	wykwalifikowany rybak stawowy
	mistrz - rybak stawowy
rybak jeziorowy - w przypadku gdy w gospodarstwie jest prowadzony chów lub hodowla ryb	
	wykwalifikowany rybak jeziorowy
	mistrz - rybak jeziorowy
rybak rzeczny - w przypadku gdy w gospodarstwie jest prowadzony chów lub hodowla ryb	
	wykwalifikowany rybak rzeczny
	mistrz - rybak rzeczny
rybak śródlądowy - w przypadku, gdy w gospodarstwie jest prowadzony chów lub hodowla ryb	

W przypadku ukończenia studiów na kierunku innym niż wymienione, za posiadanie wykształcenia wyższego rolniczego uznaje się ukończenie kierunku studiów, dla którego program kształcenia lub zakres kształcenia obejmują treści związane z działalnością wytwórczą w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, nie wyłączając produkcji ogrodniczej, sadowniczej i rybnej, w wymiarze łącznym co najmniej 120 godzin.

Za studia podyplomowe w zakresie związanym z rolnictwem uznaje się studia, których program obejmuje co najmniej jedno z następujących zagadnień:

ekonomika rolnictwa
organizacja lub technologia produkcji rolniczej
marketing artykułów rolnych
rachunkowość rolnicza
agrobiznes

W chwili obecnej dla osób, które nie ukończyły szkoły lub studiów rolniczych istnieją cztery drogi uzyskania kwalifikacji:

- egzamin na tytuł zawodowy prowadzony przez Państwowe Komisje Egzaminacyjne (funkcjonują przy niektórych zespołach szkół zawodowych kształcących w zawodach rolniczych) - egzamin jest odpłatny, odbywa się dwa razy w roku w sesji wiosennej i jesiennej. Uzyskany tytuł zawodowy np. rolnika potwierdza kwalifikacje zawodowe na poziomie robotniczym,
- ukończenie technikum uzupełniającego na podbudowie ZSZ- trwa 3 lata i kończy się zdawaniem egzaminu zawodowego prowadzonego przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną (zawsze należy sprawdzić, czy placówka do której się zapisujemy jest ośrodkiem egzaminowania),
- ukończenie szkoły policealnej (dla osób legitymujących się średnim wykształceniem o kierunku nie nadającym kwalifikacji rolniczych) i zdanie egzaminu zawodowego,

- ukończenie studiów podyplomowych - dla osób posiadających wyższe wykształcenie o kierunku nie nadającym kwalifikacji rolniczych.

Dokumentem potwierdzającym posiadanie wykształcenia rolniczego jest:

1. dla wykształcenia wyższego - dyplom ukończenia studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, lub studiów wyższych magisterskich
2. dla wykształcenia średniego – świadectwo, dyplom ukończenia szkoły z uzyskanym tytułem zawodowym, dyplom uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe
3. dla wykształcenia zasadniczego zawodowego - świadectwo ukończenia szkoły z uzyskanym tytułem wykwalifikowanego robotnika, dyplom ukończenia szkoły z tytułem wykwalifikowanego robotnika, dyplom uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe

Dokumentem potwierdzającym posiadanie tytułu kwalifikacyjnego w zawodzie przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej jest świadectwo z tytułem wykwalifikowanego robotnika lub dyplom z tytułem mistrza, wydane przez państwową komisję egzaminacyjną, lub świadectwo albo zaświadczenie ukończenia trzech stopni zespołu przysposobienia rolniczego, albo świadectwo ukończenia szkoły przysposobienia rolniczego.

Jeśli masz ukończone studia wyższe nierolnicze, możesz pójść na studia podyplomowe z zakresu rolnictwa. Są one ostatnio bardzo popularne, więc jest w czym wybierać.

Jeśli masz wykształcenie średnie nierolnicze, masz do wyboru studia o odpowiednim profilu lub przepracowanie 3 lat w rolnictwie.

Gdy masz tylko wykształcenie gimnazjalne lub zawodowe, musisz ukończyć technikum rolnicze, studia, albo obyc 5 lat stażu pracy w rolnictwie.

Staż pracy

Za staż pracy, uznaje się okres, w którym osoba fizyczna spełniła jedno z poniższych warunków:

1. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników,
2. prowadziła działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym o obszarze nie mniejszym niż 1 ha stanowiącym jej własność, przedmiot użytkowania wieczystego, przedmiot samoistnego posiadania lub dzierżawy,
3. była zatrudniona w gospodarstwie rolnym na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę, wykonując pracę związaną z prowadzeniem działalności rolniczej,

4. wykonywała pracę związaną z prowadzeniem działalności rolniczej w charakterze członka spółdzielni produkcji rolnej,
5. odbyła staż, o którym mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obejmujący wykonywanie czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej.

Za staż pracy, uznaje się również okres pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym potwierdzony zaświadczeniem wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy.

Na wniosek zainteresowanej osoby właściwy urząd gminy jest obowiązany stwierdzić okresy w których była wykonywana praca w indywidualnym gospodarstwie rolnym. Jeśli urząd gminy nie dysponuje dokumentami uzasadniającymi wydanie zaświadczenia o pracy zainteresowanej osoby w indywidualnym gospodarstwie rolnym, zawiadamia ją o tej okoliczności na piśmie. W takim wypadku pracę w indywidualnym gospodarstwie rolnym udowadnia się zeznaniami co najmniej dwóch świadków zamieszkujących w tym czasie w gminie, w której znajduje się gospodarstwo rolne. Zeznania świadków składa się na piśmie i mogą być one poświadczane zarówno przez urząd gminy, notariusza, jak i złożone przed pracodawcą osoby ubiegającej się o zaświadczenie.

Staż pracy jest ważny, gdy:

- *jesteś objętym ubezpieczeniem społecznym rolników;*
- *prowadzisz działalność rolniczą w gospodarstwie o powierzchni większej niż 1 ha, którego jesteś właścicielem lub dzierżawcą;*
- *jesteś zatrudniony w gospodarstwie rolnym na podstawie umowy o pracę (także spółdzielczej) i wykonujesz prace związane z rolnictwem;*
- *byłeś członkiem spółdzielni produkcji rolnej;*
- *odbyłeś staż ściśle związany z rolnictwem;*
- *pracowałeś w indywidualnym gospodarstwie rolnym.*

Uprawa roli a małżeństwo

Zgodnie z polskim prawem, w małżeństwie panuje domniemanie wspólności majątkowej, co oznacza, że wszelkie nabyte w trakcie trwania małżeństwa dobra stanowią wspólną własność małżonków. Dotyczy to również gospodarstw rolnych. Jeśli gospodarstwo zostało nabyte przez jednego z małżonków po zawarciu związku małżeńskiego, automatycznie staje się ono wspólną własnością obojga małżonków, chyba że została zawarta rozdzielność majątkowa (intercyza). W praktyce oznacza to, że żona rolnika, w przypadku wspólnoty majątkowej, ma takie same prawa do gospodarstwa jak jej mąż. Może uczestniczyć w podejmowaniu decyzji dotyczących zarządzania gospodarstwem, a także ma prawo do połowy dochodów

z działalności rolniczej. W sytuacji rozvodu, majątek wspólny, w tym gospodarstwo rolne, podlega podziałowi zgodnie z przepisami prawa rodzinnego i opiekuńczego. Jeśli jednak gospodarstwo zostało nabyte przed zawarciem małżeństwa lub w wyniku darowizny, spadku lub innych okoliczności, które wykluczają wspólnotę majątkową, żona rolnika nie jest automatycznie współwłaścicielem. W takich przypadkach współwłasność musi być ustanowiona przez odpowiednią umowę.

W kwestii formalnej, żona rolnika może być uznana za rolnika, jeśli spełnia odpowiednie kryteria. Przede wszystkim musi być zarejestrowana jako osoba prowadząca działalność rolniczą, co wiąże się z obowiązkiem odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne rolników (KRUS). Prowadzenie gospodarstwa rolnego oznacza również aktywny udział w pracach rolniczych oraz zarządzaniu majątkiem rolnym. W praktyce, żona rolnika często współpracuje przy prowadzeniu gospodarstwa, uczestnicząc w pracach polowych, hodowlanych oraz administracyjnych. Formalne uznanie jej za rolnika może jednak wymagać dopełnienia określonych formalności, takich jak zgłoszenie do KRUS, uzyskanie odpowiednich uprawnień oraz prowadzenie ewidencji działalności rolniczej.

Przepisy ustawy traktujące o prawach i obowiązkach rolnika odnoszą się w całej rozciągłości do obojga małżonków, będących współposiadaczami gospodarstwa rolnego i prowadzących działalność rolniczą na wspólny rachunek, co oznacza, że obydwoje jesteście rolnikami w rozumieniu niniejszej ustawy.

Do małżonka rolnika nie będącego współposiadaczem gospodarstwa rolnego mają zastosowanie przepisy regulujące podleganie ubezpieczeniu odnoszące się do rolnika. Oznacza to, że jako małżonek rolnika spełniający określone warunki ustawowe podlegasz ubezpieczeniu obowiązkowo. Nie podlegasz mu natomiast wówczas, gdy przedstawi stosowne dokumenty potwierdzające niewykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym ani w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z tym gospodarstwem rolnym.

Jeżeli jako małżonkowie chcecie po zawarciu związku małżeńskiego nadal posiadać odrębne numery identyfikacyjne lub też chcecie rozpocząć osobne prowadzenie działalności rolniczej po zawarciu związku małżeńskiego, musicie udowodnić, iż faktycznie prowadzicie różne gospodarstwa rolne. Można to zrobić za pomocą wszelkich dostępnych środków dowodowych, a może to być przedstawienie Agencji umowy rozdzielności majątkowej, oświadczenia małżonków, iż gospodarstwa są prowadzone oddzielnie, jak również wszelkich innych dowodów potwierdzających, iż gospodarstwa stanowią niezależne od siebie, zorganizowane całości, np. nakaz podatkowy dotyczący podatku rolnego - oddzielnie dla każdego z małżonków, osobne dla każdego z małżonków faktury i rachunki za zakupy związane ze środkami wykorzystywanymi do prowadzenia gospodarstwa, osobne umowy dzierżawy itp.

Jeśli posiada się status rolnika indywidualnego, nie należy spodziewać się większych ograniczeń przy nabywaniu nieruchomości rolnych. Limitem jest jedynie 300 ha posiadanej ziemi.

Działkę o powierzchni nie przekraczającej 1ha, teoretycznie kupić może każdy. Musisz tylko pamiętać, że prawo pierwokupu tej ziemi ma Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

Jeśli sprzedający jest Twoim bliskim krewnym maksymalna powierzchnia nabywanej nieruchomości rolnej może wynieść aż 300ha.

W przypadku gdy działka jest większa niż 1 ha, a sprzedający nie jest spokrewniony z Tobą transakcja wymaga zgody Dyrektora KOWR, która jest udzielona w drodze decyzji administracyjnej.

W świetle przepisów ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego możliwość nabycia nieruchomości rolnej przez przyszłego potencjalnego nabywcę oraz możliwość zbycia danej nieruchomości przez obecnego właściciela - to zupełnie inne zagadnienia, które należy każdorazowo rozpatrywać odrębnie.

Nabywanie nieruchomości rolnej o powierzchni 1 ha lub większej przez osoby niepełniające wymogów rolnika indywidualnego oraz przez podmioty niewymienione w art. 2a ust. 3 pkt 1 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego oraz w sytuacjach innych niż określone w art. 2a ust. 3 pkt 1a-14 ww. ustawy, możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu stosownej zgody Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, wyrażonej w drodze decyzji administracyjnej.

Zgoda, o której mowa powyżej jest ważna 1 rok od dnia wydania decyzji administracyjnej.

Natomiast nabycie nieruchomości rolnych m.in.:

- przez osobę bliską zbywcy (tj.: zstępnych, wstępnych, rodzeństwo, dzieci rodzeństwa, rodzeństwa rodziców, małżonka, rodziców małżonka, osoby przysposabiające i przysposobione, ojczyma, macochę oraz pasierbów),
- o powierzchni mniejszej niż 1 ha,
- w wyniku zniesienia współwłasności, podziału majątku wspólnego po ustaniu małżeństwa oraz działu spadku,
- w toku postępowania egzekucyjnego i upadłościowego,
- w wyniku podziału albo łączenia spółek handlowych,
- w wyniku przekształcenia przedsiębiorcy albo spółki cywilnej w spółkę handlową na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 września 2000 r. – *Kodeks spółek handlowych* nie wymaga uzyskania zgody Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Nieruchomości rolne o powierzchni od 0,3 ha do 0,9999 ha może co do zasady nabyć każdy zainteresowany. W takich przypadkach zgoda Dyrektora Generalnego KOWR na nabycie nieruchomości rolnej nie jest wymagana.

Jeżeli nieruchomość rolna wchodzi albo ma wejść w skład wspólności majątkowej małżeńskiej wystarczające jest, gdy określone w ustawie wymogi dotyczące nabywcy nieruchomości rolnej spełnia jeden z małżonków.

Postępowanie administracyjne, którego celem jest uzyskanie zgody na nabycie nieruchomości rolnej może się toczyć na wniosek m.in:

1. zbywcy nieruchomości rolnej (właściciela, współwłaścicieli),
2. osoby fizycznej posiadającej kwalifikacje rolnicze i zamierzającej utworzyć gospodarstwo rodzinne (nabywcy),
3. osoby fizycznej zamierzającej powiększyć gospodarstwo rolne (nabywcy),
4. uczelni nabywającej nieruchomość rolną niezbędną dla realizacji celów dydaktycznych, prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych,
5. inwestora, o którym mowa w art. 2a ust. 4 pkt 5 ustawy, realizującego inwestycję celu publicznego.

Przepisy ustawy nie nakładają obowiązku posługiwania się sformalizowanym drukiem czy ściśle określonym wzorem wniosku. Aby wniosek spełniał swoją rolę, powinien zawierać wskazanie osoby, od której pochodzi, jej adres i żądanie, winien być podpisany przez wnoszącego żądanie. Powinien również zawierać:

1. oznaczenie zbywcy i nabywcy nieruchomości rolnej z podaniem ich adresów zamieszkania albo siedziby oraz w przypadku osoby fizycznej – numer identyfikacyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) zbywcy i nabywcy nieruchomości rolnej, jeżeli został nadany, natomiast jeżeli osoba fizyczna nie posiada obywatelstwa polskiego – kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości;
2. oznaczenie zbywanej nieruchomości rolnej według ewidencji gruntów i budynków;
3. uzasadnienie wniosku zawierające w szczególności cel, dla którego nieruchomość rolna jest nabywana, oraz przewidywany sposób jej wykorzystania.

Do wniosku dołącza się:

1. wypis z ewidencji gruntów i budynków dla działek ewidencyjnych wchodzących w skład zbywanej nieruchomości rolnej;
2. odpis księgi wieczystej lub zaświadczenie wydane na podstawie zbioru dokumentów prowadzonego dla zbywanej nieruchomości rolnej, lub informację o numerze księgi wieczystej dostępnej w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych;
3. zaświadczenie o przeznaczeniu zbywanej nieruchomości rolnej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
4. dokumenty potwierdzające spełnienie warunków do uzyskania zgody;

5. oświadczenie zbywcy nieruchomości rolnej o zamiarze zbycia nieruchomości rolnej na rzecz wnioskodawcy - w przypadku wniosku składanego przez nabywcę;
6. oświadczenie zbywcy nieruchomości rolnej - w przypadku wniosku składanego przez zbywcę, o braku możliwości sprzedaży nieruchomości rolnej na rzecz rolnika indywidualnego lub ustalonej z nabywcą nieruchomości rolnej ceny sprzedaży nieruchomości rolnej.

Jako dowody potwierdzające spełnienie warunków do uzyskania ww. zgody należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. W szczególności dowodem mogą być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Wniosek o wyrażenie zgody na nabycie nieruchomości rolnej powinien być złożony w oryginale w Oddziale Terenowym Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, właściwym ze względu na miejsce położenia nieruchomości. Tam też można uzyskać dodatkowe informacje, dotyczące m.in. sposobu wypełnienia wniosku.

Rejestracja działalności rolniczej

Mając za sobą kwestie związane z uzyskaniem statusu rolnika indywidualnego, należy spełnić kilka dodatkowych formalności. Działalność rolnicza to bowiem produkcja, hodowla lub uprawa produktów rolnych albo utrzymywanie użytków rolnych w stanie nadającym się do wypasu bądź uprawy.

Działalność rolniczą należy zgłosić w urzędzie gminy oraz zarejestrować się u organów sprawujących urzędowy nadzór nad produkcją żywności, czyli w Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz w Inspekcji Weterynaryjnej. Jeśli zaś chcesz korzystać z dopłat, to nie obędzie się bez wizyty w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Będąc posiadaczem zwierząt lub ubiegasz się o pomoc ze środków finansowanych przez Unię Europejską za pośrednictwem programów obsługiwanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) lub Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) zobowiązany jesteś do uzyskania numeru identyfikacyjnego oraz wpisu do krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Kwestia uzyskania numeru identyfikacyjnego ma bardzo istotne znaczenie, gdyż na tej podstawie możesz starać się o dofinansowanie prowadzenia gospodarstwa ze środków unijnych. Jest to zatem warunek wyjściowy, aby w ogóle starać się o otrzymanie takich płatności.

Numer identyfikacyjny gospodarstwa uzyskuje się składając odpowiedni wniosek do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa właściwej ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy. Wpisu do ewidencji producentów dokonuje się w drodze decyzji administracyjnej, w wyniku której po rozpatrzeniu wniosku zostaje nadany producentowi numer identyfikacyjny. Nadany numer nie może być zmieniony w czasie prowadzenia działalności przez podmiot, który go uzyskał i nie przechodzi na następcę prawnego (nie może być np. dziedziczny).

Rozpoczynając działalność rolniczą trzeba również pamiętać o załatwieniu niezbędnych formalności. Jest nią między innymi rejestracja w Państwowej Inspekcji Sanitarnej działalności rolniczej polegającej m.in. na produkcji oraz wprowadzaniu żywności do obrotu na placu targowym. Wniosek musi zostać złożony do właściwych państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych dla miejsca działalności rolniczej w terminie co najmniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności. Brak dopełniania formalności grozi karą finansową.

Istnieją dwa typy wniosków:

1. pierwszy wniosek dotyczy wpisu do rejestru zakładów, rolników prowadzących działalności w zakresie:
 - dostaw bezpośrednich (produkcja małych ilości surowców do konsumenta lub lokalnego zakładu detalicznego bezpośrednio zaopatrującego konsumenta, np. sprzedaż przez rolnika małej ilości produktów rolnych na targu).
 - gospodarstw agroturystycznych.
 - produkcji pierwotnej (oznacza produkcję, uprawę lub hodowlę produktów podstawowych bez prowadzenia sprzedaży, w tym zbiory, dojenie i hodowlę zwierząt gospodarskich przed ubojem. Oznacza także łowiectwo i rybołówstwo oraz zbieranie runa leśnego).
2. o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów drugiego wniosku zobowiązani są do składania wszyscy pozostali.
3. pozostałe osoby zobowiązane są do składania drugiego wniosku o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów.

Jeśli staniesz się posiadaczem np. gruntów rolnych to podstawowe kroki należy skierować do urzędu gminy (podatki: rolne, leśne, od nieruchomości) lub urzędu skarbowego w przypadku prowadzenia działów specjalnych. Jeśli nie jesteś ubezpieczony w ZUS to wtedy podlegasz i zgłaszasz to w placówce terenowej KRUS, gdzie trzeba przedstawić posiadanie 1 ha użytków rolnych, lub działu specjalnego lub 1 ha użytków rolnych tzw. przeliczeniowy, Jeśli chcesz ubiegać się np. o dopłaty do gruntów – rejestrujesz się w ARIMR.

Rozpoczęcie działalności rolniczej jest związane z obowiązkowym ubezpieczeniem w KRUS. Jest nim objęty każdy rolnik zamieszkujący i prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osobiście i na własny rachunek działalność rolniczą, w pozostającym w jego posiadaniu gospodarstwie rolnym o powierzchni powyżej 1 ha przeliczeniowego użytków rolnych lub dział specjalny produkcji rolnej. Objęci tym ubezpieczeniem mogą być także współmałżonek oraz domownicy rolnika, jeśli stale pracują w gospodarstwie, nie podlegają innemu ubezpieczeniu społecznemu i nie mają ustalonego prawa do emerytury, renty lub innych świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Z podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu rolniczemu nie można zrezygnować. Każdy rolnik, który mu podlega, powinien bez wezwania stawić się w ciągu 14 dni do ubezpieczenia we właściwej jednostce KRUS. Czas ten liczony jest od dnia, w którym zostały spełnione warunki do objęcia tym ubezpieczeniem. Z kolei objęcie ubezpieczeniem w KRUS ustaje od dnia następującego po dniu, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie temu ubezpieczeniu.

Składki na ubezpieczenie społeczne rolników naliczane są w wymiarze miesięcznym. Rolnik ma obowiązek opłacać je za wszystkie osoby w gospodarstwie, które podlegają ubezpieczeniu.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) to instytucja państwowa odpowiedzialna za ubezpieczenie społeczne rolników, uregulowane ustawą z 20 grudnia 1990.

1. Składki na ubezpieczenie społeczne rolników

Składka wypadkowa, chorobowa i macierzyńska za każdego ubezpieczonego ustalana jest przez Radę Rolników i ogłaszana jest przez Prezesa Kasy w formie obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej

Składka emerytalno-rentowa za każdego ubezpieczonego wynosi 10% emerytury podstawowej, której wysokość ogłasza Prezes Kasy w formie obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej

Składki na ubezpieczenie społeczne naliczane są w wymiarze miesięcznym niezależnie czy jest to ubezpieczenie z mocy ustawy czy ubezpieczenie na wniosek.

Jeśli okres podlegania jest krótszy niż miesiąc, to składki obliczane są proporcjonalnie do liczby dni podlegania temu ubezpieczeniu.

Rolnik prowadzący gospodarstwo rolne o powierzchni:

- do 50 ha przeliczeniowych – opłaca składkę na ubezpieczenie w wysokości podstawowej,

- do 100 ha przeliczeniowych – opłaca dodatkową składkę miesięczną na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, w wysokości 12% emerytury podstawowej,
- powyżej 100 ha przeliczeniowych do 150 ha przeliczeniowych – opłaca dodatko-

Jeżeli jako rolnik prowadzisz dodatkowo pozarolniczą działalność gospodarczą, opłacasz składkę na ubezpieczenie emerytalno-rentowe w podwójnej wysokości oprócz składek wynikających z powierzchni gospodarstwa.

wą składkę miesięczną na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, w wysokości 24% emerytury podstawowej,

- powyżej 150 ha przeliczeniowych do 300 ha przeliczeniowych – opłaca dodatkową składkę miesięczną na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, w wysokości 36% emerytury podstawowej,
- powyżej 300 ha przeliczeniowych – opłaca dodatkową składkę miesięczną na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, w wysokości 48% emerytury podstawowej.

Za osoby podlegające ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu, macierzyńskiemu w zakresie ograniczonym (tj. z prawem do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym lub choroby zawodowej) składka wynosi 1/3 wysokości pełnej składki miesięcznej.

Składka opłacana jest kwartalnie, tj. 4 x w roku i przypada w ostatnim dniu pierwszego miesiąca danego kwartału, tj.:

- 31 stycznia za I kwartał,
- 30 kwietnia za II kwartał,
- 31 lipca za III kwartał,
- 31 października za IV kwartał.

Składkę na ubezpieczenie za wszystkich ubezpieczonych opłaca rolnik, a w przypadku gdy działalność rolnicza prowadzona jest na rachunek kilku osób (współwłaścicieli), obowiązek opłacania składek ciąży na tych osobach solidarnie.

Składki na ubezpieczenie opłaca się z wykorzystaniem:

- polecenia przelewu lub wpłaty gotówkowej,
- wpłaty za pośrednictwem terminala płatniczego,
- druków przekazów otrzymanych z KRUS.

Wpłata realizowana przelewem elektronicznym lub wpłatą gotówkową powinna dotyczyć jednego płatnika i w polu "tytułem" zawierać między innymi takie dane jak:

- imię i nazwisko osoby ubezpieczonej/osób ubezpieczonych,
- nr UNO (Unikalny Numer Osoby nadany przez KRUS),
- rodzaj ubezpieczenia (społeczne rolników lub zdrowotne),
- okres którego dotyczy wpłata.

Nie należy łączyć na jednym przekazie wpłat za ubezpieczenie społeczne rolników z ubezpieczeniem zdrowotnym.

Brak druku przekazu z KRUS lub nieznanomość aktualnej wysokości składki nie zwalnia Cię z obowiązku ich terminowego opłacenia. Nieopłacenie składek w terminie skutkuje naliczeniem odsetek za zwłokę zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa. W przypadku posiadanego zadłużenia dokonana wpłata będzie z urzędu zaliczana na poczet należności o najwcześniejszym terminie płatności (art.62 § 1 ustawy ordynacja podatkowa)

2. Ubezpieczenia zdrowotne

Ubezpieczeniu zdrowotnemu rolników, domowników, emerytów i rencistów rolniczych oraz członków ich rodzin obowiązkowo podlegają:

1. rolnicy, którzy:
 - podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników zarówno z mocy ustawy jak i na wniosek,
 - nie podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników ani ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu i prowadzą działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym o powierzchni równiej 1 lub poniżej 1 hektara przeliczeniowego użytków rolnych,
2. domownicy rolnika, którzy stale pracują w gospodarstwie rolnym rolnika niezależnie od powierzchni gospodarstwa rolnego należącego do rolnika,
3. osoby pobierające emeryturę rolniczą lub rentę rolniczą,
4. członkowie rodzin rolników, domowników, emerytów i rencistów,
5. pomocnicy rolnika.

Nie każda osoba ubezpieczona w KRUS może podlegać ubezpieczeniu zdrowotnemu. Nie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu osoby pobierające rentę strukturalną, osoby które zaprzestały prowadzenia działalności rolniczej, ale dalej kontynuują ubezpieczenie rolnicze na funduszu emerytalno-rentowym oraz osoby, które podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i jednocześnie wykonują umowę agencyjną, umowę zlecenie lub inną umowę o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia lub pełnią funkcję w radzie nadzorczej jeżeli przychód w rozliczeniu miesięcznym z tego tytułu nie przekracza kwoty równej minimalnemu wynagrodzeniu za pracę.

Członkiem rodziny jest:

- dziecko własne, dziecko małżonka, dziecko przysposobione, wnuk albo dziecko obce, dla którego ustanowiono opiekę, albo dziecko obce w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, do ukończenia przez nie 18 lat, a jeżeli uczy się dalej w szkole, zakładzie kształcenia nauczycieli, uczelni lub jednostce nauko-

wej prowadzącej studia doktoranckie – do ukończenia 26 lat, natomiast jeżeli posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub inne traktowane na równi – bez ograniczenia wieku,

- małżonek, nie posiadający własnego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego
- wstępny (rodzice, dziadkowie) pozostający z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym i nie posiadający własnego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego.

Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego

Samo spełnienie warunków do objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym nie jest podstawą do korzystania ze świadczeń zdrowotnych. Należy zatem dokonać zgłoszenia się do tego ubezpieczenia. Do ubezpieczenia zdrowotnego należy zgłosić się w terminie 14 dni od rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej dla rolnika, domownika, a 7 dni dla członków rodziny rolnika, domownika i emeryta lub rencisty. Zgłoszenie należy złożyć w jednostce organizacyjnej KRUS właściwej ze względu na miejsce położenia gospodarstwa rolnego za pośrednictwem: poczty polskiej, skrzynki podawczej ePUAP lub osobiście. Dokumentacji nie należy przysyłać pocztą elektroniczną ze względu na ochronę danych osobowych. Jednostka KRUS po poprawnym zweryfikowaniu danych osoby podanych w zgłoszeniu do ubezpieczenia z bazą PESEL przekazuje je do NFZ.

Dopiero po dokonaniu zgłoszenia do ubezpieczenia w jednostce KRUS i przekazaniu danych ze zgłoszenia do NFZ możesz nabyć uprawnienia do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej. Członek rodziny korzysta z ubezpieczenia osoby, która ją zgłosiła, gdyż za niego nie są odprowadzane składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Okres podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu

Ubezpieczenie zdrowotne rolnika, domownika trwa do końca miesiąca, niezależnie od tego w jakim dniu danego miesiąca ustało jego ubezpieczenie społeczne rolników.

Ubezpieczenie zdrowotne członków rodzin ustaje razem z ubezpieczeniem rolnika lub domownika. Jeśli członkiem rodziny jest student wówczas jego ubezpieczenie ustaje od dnia ukończenia 26 lat. Po ukończeniu 26 lat do ubezpieczenia zdrowotnego studenta powinna zgłosić uczelnia.

Wymiar składki na ubezpieczenie zdrowotne i terminy płatności

Składka zdrowotna jest miesięczna i niepodzielna. Oznacza to, że jest opłacana za cały miesiąc. Wymiar składek:

1. w gospodarstwach rolnych – 1 zł za każdy pełny hektar przeliczeniowy użytków rolnych,
2. w działach specjalnych produkcji rolnej – składka za rolnika i domownika wynosi 9% od zadeklarowanej podstawy wymiaru składki, odpowiadającej:

- dochodowi ustalonemu dla opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych, w kwocie nie niższej jednak niż kwota odpowiadająca wysokości minimalnego wynagrodzenia, bądź:
 - minimalnemu wynagrodzeniu w przypadku prowadzenia działalności nie podlegającej opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych,
 - za domowników pracujących wyłącznie w samoistnych działach specjalnych produkcji rolnej wymiar składki stanowi kwota 33,4 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w „Monitorze Polskim”. Składka od nowej podstawy obowiązuje od dnia 1 kwietnia danego roku.
3. za emerytów i rencistów składka zdrowotna wynosi 9% podstawy jej wymiaru, tj. 9% świadczenia (emerytury lub renty).

Dla współwłaścicieli, dzierżawców, a także spadkobierców lub członków wspólnoty gruntowej, bez wyodrębnionego dla każdego z nich obszaru użytkowanych gruntów w hektarach przeliczeniowych (brak działu spadku, zniesienia współwłasności) składka naliczana jest w takiej samej wysokości za każdą osobę objętą ubezpieczeniem w tym gospodarstwie rolnym.

Rolnicy i domownicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu wyłącznie z tytułu wykonywanej działalności rolniczej i z tego tytułu opłacana jest składka na ubezpieczenie zdrowotne.

Opłacanie składek:

1. z budżetu państwa, gdy gospodarstwo rolne jest poniżej 6 ha przeliczeniowych użytków rolnych,
2. przez rolnika, gdy:
 - gospodarstwo rolne jest o powierzchni 6 i więcej hektarów przeliczeniowych, to termin płatności jest taki sam jak składki na ubezpieczenie społeczne rolników, tj. do ostatniego dnia pierwszego miesiąca danego kwartału,
 - prowadzi działły specjalne, to termin płatności jest do 15 dnia następnego miesiąca.

Rolnicy prowadzący działalność rolniczą na gruntach otrzymują z KRUS przekazy z wymiarem należnych składek.

Rolnicy prowadzący działalność rolniczą w działach specjalnych produkcji rolnej sami opłacają należne składki na konto bankowe właściwej jednostki organizacyjnej KRUS.

Do obowiązkowych ubezpieczeń rolnych należy:

- OC rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego,
- ubezpieczenie budynków wchodzących w skład gosp. rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych,
- ubezpieczenie upraw rolnych, w sytuacji uzyskania płatności bezpośrednich.
- OC pojazdów mechanicznych

OC rolnika jest obowiązkowe, a za każdy dzień nieposiadania polisy naliczane są kary z Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. Z jednej strony zyskujesz ochronę przed skutkami wyrządzonej szkody, z drugiej nie narażasz się na straty finansowe.

Według ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunalnych rolnicy są zobowiązani do wykupienia polisy odpowiedzialności cywilnej oraz do ubezpieczenia budynków zlokalizowanych na terenie gospodarstwa rolnego. Prawo określa, że obowiązek ten dotyczy osób fizycznych, które prowadzą działalność rolniczą i odprowadzają od niej podatek, a także są właścicielami użytków rolnych przekraczających powierzchnię 1 ha.

Rolnicy, którzy korzystają z dopłat bezpośrednich są zobowiązani do wykupienia ubezpieczenia na co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych, które objęte są właśnie takim dofinansowaniem. Obliguje ich do tego ustawa z dnia 7 lipca 2005 roku o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Podstawowym aktem prawnym, regulującym obowiązek ubezpieczenia w rolnictwie jest ustawa z dnia 23 maja 2003 roku o Ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunalnych (Dz.U. 2003 nr 124 poz.1152). Kwestia ubezpieczeń uregulowana jest także w kodeksie cywilnym.

Ubezpieczeniu podlega:

- każdy posiadacz, nie tylko właściciel, gruntu rolnego o wielkości większej niż 1 ha i z którego odprowadza w całości lub w części podatek rolny.
- rolnik, który posiada np. uprawy w szklarniach, prowadzi wylęgarnię drobiu, posiada pasieki (działy specjalne produkcji rolnej) – niezależnie od obszaru posiadanego gospodarstwa.

Ubezpieczenia obowiązkowe – najważniejsze założenia:

1. obowiązek powstaje w momencie nabycia gospodarstwa i trwa przez cały okres jego posiadania. Nie ma znaczenia, czy posiadacz prowadzi jakąkolwiek działalność rolniczą, wystarczy sam fakt posiadania gruntu.

2. w razie zmiany właściciela – prawa i obowiązki przechodzą na nową osobę.
3. w ciągu 14 dni od faktu zmiany właściciela gospodarstwa rolnego należy poinformować o tym TU.
4. obowiązek informacji o zmianie właściciela gruntu należy do dotychczasowego właściciela.
5. w razie śmierci dotychczasowego właściciela powyższy obowiązek przechodzi na nabywcę.

Składki mogą się różnić w zależności od zakładu ubezpieczeniowego. Na wysokość składki wpływ ma przede wszystkim:

- wielkość gospodarstwa,
- zatrudnienie pracowników,
- posiadanie zwierząt hodowlanych,
- posiadanie maszyn rolniczych.

Maksymalny limit odpowiedzialności towarzystwa w ubezpieczeniu OC rolników określa suma gwarancyjna, która wynosi:

- w przypadku szkód na osobie 5 210 000 euro
- w przypadku szkód w mieniu 1 050 000 euro

Należy pamiętać, że w obu wypadkach limit ma zastosowanie w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem, bez względu na liczbę poszkodowanych.

1. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego.

Istotą ubezpieczenia OC jest sam fakt posiadania gospodarstwa, nawet gdy rolnik nie prowadzi żadnych upraw czy hodowli zwierząt. Również w przypadku, gdy rolnik przez dłuższy czas przebywa poza gospodarstwem, nie zwalnia go to z obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC. Ubezpieczenie dotyczy szkód związanych z posiadaniem gospodarstwa, dlatego wystarczy tylko posiadać gospodarstwo, by podlegać obowiązkowi ubezpieczenia. Istotą OC rolnika jest to, by sam rolnik lub osoba zamieszkująca z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym, nie musiała sama ponosić kosztów związanych z:

- wyrządzoną szkodą osobie trzeciej, wskutek której osoba trzecia poniosła śmierć lub doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu;
- odpowiedzialnością majątkową za utratę, zniszczenie lub uszkodzenie mienia (np. samochód, odzież), należącego do osoby trzeciej.

Zakres ubezpieczenia OC obejmuje szkody związane:

- ze wszystkimi pracami w gospodarstwie,
- z obsługą zwierząt,

- z pracami polowymi,
- ze szkodami na drodze publicznej,
- ze szkodami wyrządzonymi umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa rolnika.

Zdarza się, iż przy wykonywaniu prac związanych z posiadaniem gospodarstwa szkodę poniesie także osoba pracująca w tym gospodarstwie – np. spadnie z drabiny, która była w złym stanie technicznym z winy rolnika. W tym przypadku zakład ubezpieczeń również wypłaci odszkodowanie, lecz będzie ono obejmowało jedynie roszczenia związane z uszkodzeniem ciała, np. zadośćuczynienie czy zwrot kosztów leczenia.

Zasady:

1. obowiązek zawarcia umowy powstaje w dniu objęcia w posiadania gospodarstwa rolnego (co najmniej 1 ha użytków rolnych) i dotyczy tylko osób fizycznych; objąć gospodarstwo można poprzez jego zakup, odziedziczenie lub poprzez obdarowanie nim;
2. umowa zawierana jest na okres 12 miesięcy w dowolnym towarzystwie ubezpieczeniowym;
3. odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń rozpoczyna się od dnia następnego po zawarciu umowy i zapłaceniu składki (lub pierwszej raty);
4. umowa ubezpieczenia OC ulega rozwiązaniu z chwilą, gdy grunty tracą charakter gospodarstwa rolnego.

W przypadku niespełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC przepisy przewidują karę w wysokości jednej dziesiątej minimalnego wynagrodzenia za pracę – wysokość tego wynagrodzenia ogłaszana jest w stosownych przepisach i ustalana jest najczęściej raz do roku. W przypadku, gdy szkoda zostanie wyrządzona przez rolnika nieubezpieczonego, odszkodowanie wypłaci Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, lecz będzie dochodził od rolnika zwrotu wypłaconego odszkodowania, które może okazać się bardzo wysokie i wyjątkowo niekorzystnie wpłynąć na sytuację finansową rolnika w przyszłości.

OC rolnika chroni Cię przed finansowymi konsekwencjami szkód osobowych wyrządzonych osobom trzecim. Przykłady takich szkód to: uszkodzenia ciała – wypadki, w których osoby postronne doznają obrażeń ciała w wyniku działalności rolniczej, np. potknięcie się o sprzęt rolniczy pozostawiony na terenie gospodarstwa.

2. Ubezpieczenie budynków w gospodarstwie rolnym od ognia i innych zdarzeń losowych.

Istotą obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych jest zagwarantowanie posiadaczowi gospodarstwa rolnego środków finansowych na odtworzenie lub

naprawianie w tych budynkach szkód, powstałych wskutek ognia i innych zdarzeń losowych trudno przewidywalnych.

Ubezpieczenie obejmuje szkody związane z wystąpieniem: ognia, huraganu, gradu, powodzi, podtopienia, deszczu nawalnego, gradu, uderzenia pioruna, eksplozji, obsunięcia się ziemi, tąpnięcia, lawiny, upadku statku powietrznego, opadów śniegu.

Budynkiem rolniczym, który należy ubezpieczyć jest będący w posiadaniu rolnika obiekt budowlany o powierzchni powyżej 20 m², który jest trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach. Obowiązkowi ubezpieczenia podlega także budynek nawet, gdy stoi niewykorzystywany. Przy zawieraniu umowy ubezpieczenia wartość każdego z budynków, suma ubezpieczenia ustalana jest dla każdego budynku oddzielnie. W procesie ustalania wysokości sumy ubezpieczenia biorą udział zarówno ubezpieczający, jak i przedstawiciel zakładu ubezpieczeń.

Zasady ubezpieczenia:

1. umowa ubezpieczenia budynków, podobnie jak ubezpieczenie OC, zawierana jest na okres 12 miesięcy w dowolnym towarzystwie ubezpieczeniowym, obowiązek ubezpieczenia budynku rolniczego powstaje z dniem pokrycia budynku dachem,
2. odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń rozpoczyna się od dnia następnego po zawarciu umowy i zapłaceniu składki (lub pierwszej raty),
3. obowiązkiem ubezpieczeń budynków objęte są także działy specjalne produkcji rolnej,
4. polisa obejmuje fundamenty, izolacje, ściany zewnętrzne i wewnętrzne, tynki, stropy, schody, balkony, dachy, instalacje oraz stałe elementy wykończeniowe każdego z ubezpieczonych budynków.

Zakład ubezpieczeń nie odpowiada za szkody wynikłe ze świadomych, umyślnych działań rolnika, jego pracownika lub domownika oraz w przypadku następstw rażącego niedbalstwa wyżej wspomnianych osób oraz efektów trzęsienia ziemi czy szkód górniczych.

3. Obowiązkowe ubezpieczenie upraw rolnych.

Ustawa wprowadziła od 01 lipca 2008 obowiązkowe ubezpieczenie upraw dla rolników, którzy uzyskali płatności bezpośrednie do gruntów rolnych za rok poprzedni. Obowiązek obejmuje wszystkich rolników (posiadaczy gospodarstw rolnych) niezależnie od formy prawnej rolnika (osoba fizyczna, firma) i niezależnie od wielkości gospodarstwa. Rolnik ma obowiązek ubezpieczyć co najmniej 50% powierzchni posiadanych upraw wymienionych w ustawie w okresie 12 miesięcy od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez powódź, grad, suszę, ujemne skutki przezimowania lub przymrozki wiosenne.

Brak ubezpieczenia to opłata karna wpłacana na rzecz gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika.

Wprowadzenie obowiązkowego ubezpieczenia upraw rolnych jest konieczne w związku z unijnym obowiązkiem posiadania polis ubezpieczenia 50% upraw rolnych przez rolników, którzy od 2010 r. ubiegają się o inne formy wsparcia z budżetu krajowego (kredyty kłeskowe, pomoc finansowa, ulgi w podatku) w przypadku wystąpienia kłesk.

Rolnik, któremu przysługują dotacje do składek, opłaca składkę pomniejszoną o dotację z budżetu państwa.

Dopłata do składki może być udzielona, jeżeli ubezpieczenie obejmuje następujące ryzyka: powódź, grad, deszcz nawalny, suszę, skutki przezimowania lub przymrozki wiosenne, huragan, piorun, lawina, obsuwanie się ziemi.

Wysokość dopłat została określona na poziomie do 65% składki jeżeli składka za ubezpieczenie nie przekracza:

- 9% wartości ubezpieczanej uprawy,
- 12% wartości ubezpieczanej uprawy, przy uprawach prowadzonych na użytkach rolnych klasy V,
- 15% wartości ubezpieczanej uprawy, przy uprawach prowadzonych na użytkach rolnych klasy VI.

Jeżeli stawka przekracza 9%, 12%, 15% dopłaty do tych stawek będą pomniejszane proporcjonalnie do procentu ich podwyższenia (nie dotyczy to ubezpieczenia drzew i krzewów owocowych oraz truskawek).

Dopłaty udzielane są do następujących upraw roślin uprawiane w plonie głównym:

- ziarna zbóż,
- ziarno lub kolby i nadziemne części kukurydzy,
- nasiona rzepaku,
- nasiona rzepiku,
- bulwy ziemniaków,
- buraki cukrowe,
- szyszki chmielowe,
- liście tytoniu,
- części warzyw gruntowych przeznaczone do konsumpcji,
- owoce lub nasadzenia drzew i krzewów,
- owoce lub nasadzenia owocowe truskawek,
- nasiona roślin strączkowych.

Producenci rolni mogą sami zdecydować na ile chcą się ubezpieczyć od ryzyka suszy. Sami wybiorą poziom zmniejszenia odszkodowania o: 20, 25 albo 30 proc. sumy ubezpieczenia w zamian za niższą składkę; zakłady ubezpieczeniowe mogą zaproponować rolnikowi tańszą polisę, o ile gospodarz przyjmie odpowiedni poziom ewentualnych strat w uprawie jako własne ryzyko.

4. Ubezpieczenie OC pojazdów mechanicznych.

Obowiązek ubezpieczenia ciąży na każdym posiadaczu pojazdu mechanicznego, zarejestrowanego w Polsce. Termin „pojazdy mechaniczne” obejmuje: samochody, motocykle, motorowery, ciągniki rolnicze i przyczepy, oraz z posiadaczami pojazdów wolnobieżnych. Ubezpieczenie stanowi ochronę posiadacza lub kierującego pojazdem przed finansowymi konsekwencjami szkód wyrządzonych osobom trzecim. W przypadku szkody zakład ubezpieczeń wypłaca za posiadacza pojazdu odszkodowanie na rzecz poszkodowanego. Obowiązek ubezpieczenia obejmuje każdy zarejestrowany samochód, nie ma znaczenia czy jest on użytkowany czy nie.

Ubezpieczenie obejmuje:

- szkodę w związku z ruchem pojazdu mechanicznego, jeśli jej następstwem jest: śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia, bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia;
- szkodę powstałą w związku z ruchem pojazdu mechanicznego: przy wsiadaniu do pojazdu mechanicznego i wysiadaniu z niego, bezpośrednio przy załadunku i rozładunku pojazdu mechanicznego, podczas zatrzymania, postoju lub garażowania.

5. Ubezpieczenia dobrowolne

Oprócz ubezpieczeń obowiązkowych, na rynku jest dostępna szeroka paleta ubezpieczeń dobrowolnych. Z racji swojej dobrowolności składki nie są dofinansowywane z budżetu państwa, ani ze środków unijnych, a całość kosztów ponosi rolnik.

Dobrowolne ubezpieczenia w sektorze rolniczym mają szerszy zakres ochrony i są zabezpieczeniem w gospodarstwach, które prowadzą niestandardowe, wyspecjalizowane uprawy, a nie są objęte ubezpieczeniem obowiązkowym lub są ubezpieczone w ograniczonym zakresie. Zakłady ubezpieczeń oferują różnego rodzaju ubezpieczenia skierowane do właścicieli stawów rybnych, pszczelarzy, hodowców drobiu, zwierząt hodowlanych, ale również dla posiadaczy cennych maszyn rolniczych, jak również dla rolników, którzy chcą się zabezpieczyć od następstw nieszczęśliwych wypadków czy ubezpieczyć polisą na życie.

W przypadku ubezpieczeń dobrowolnych wysokość składek uzależniona jest od zakładów ubezpieczeń przy czym zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 listopada 2020 r. maksymalne sumy ubezpieczenia dla poszczególnych upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na 2021 r. nie mogą przekroczyć zawartych w rozporządzeniu wartości.

Ubezpieczenia dobrowolne to ochrona rekomendowana tym rolnikom, którym zakres obowiązkowego ubezpieczenia w produkcji rolnej nie wystarcza.

Do najpopularniejszych form ubezpieczeń dobrowolnych należą:

1. Ubezpieczenie budynków oraz mienia ruchomego.

Wariant ten jest uzupełnieniem obowiązkowego ubezpieczenia i obejmuje stałe elementy budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, maszyny, urządzenia oraz wyposażenie, w tym także ruchomości domowe, środki obrotowe, mienie osób trzecich, mienie pracownicze, ogrodzenia, małej architektury ogrodowej czy budynków poniżej 20 m².

Polisa zabezpiecza na wypadek:

- pożaru, działania dymu i sadzy
- upadku drzewa w wyniku wichury
- szkód powstałych z winy instalacji wodociągowej
- włamania, kradzieży, dewastacji
- uderzenia pojazdu w budynek rolniczy.

2. Agrocasco

Agrocasco jest dobrowolnym ubezpieczeniem pojazdów, maszyn i sprzętów rolniczych. Chroni maszyny i pojazdy rolnicze w razie pożaru, huraganu lub innych opisanych w umowie warunków atmosferycznych. Może też dotyczyć ochrony w razie rabunku lub kradzieży ubezpieczonego sprzętu. Ubezpieczenie to może obejmować maszyny z napędem własnym, bez napędu własnego lub inny sprzęt rolniczy.

Przykładowo Agrocasco może chronić: ciągnik, kombajn, agregaty uprawowe, kultywatory, glebogryzarki, sadzarki, siewniki, sadzarki, hedery do zbioru zbóż, przycepy.

Lista sprzętu, który można ubezpieczyć jest bardzo długa. Można ją uzupełnić np. o dodatkowy sprzęt taki jak system GPS albo koła bliźniacze. W ramach dobrowolnej polisy możemy wykupić ochronę maszyn rolnych w razie szkód wyrządzonych przez złe warunki atmosferyczne (np. huragan, deszcz nawalny, gradobicie, powódź), zdarzenie losowe (np. pożar, uderzenie pioruna) lub awarię i kradzież.

3. Ubezpieczenie pasiek

W dzisiejszych czasach produkcja miodu jest narażona na spore ryzyko. Polisa rolnicza dla posiadaczy uli to zwykle dwa zakresy ochrony – podstawowy i rozszerzony. W podstawie znajdują się zdarzenia losowe i ich skutki. Takimi zdarzeniami są wymienione w dokumencie OWU polisy czynniki atmosferyczne, jak i zdarzenia spowodowane działalnością człowieka. Przykład: pożar, zalanie, wypadek podczas transportu zleconej do tego firmy. Rozszerzenie pozwala chronić pszczoły i całe wyposażenie potrzebne do ich hodowli w razie kradzieży, a także zatrucia (pestycydy). Coraz więcej pszczelarzy decyduje się na dodatkowe ubezpieczenia swoich pasiek, które obejmują m.in.:

- zatrucie pszczoł środkami ochrony roślin, którymi opryskuje się pola, lasy lub sady;

- uszkodzenie/zniszczenie uli przez żywioł natury, zwierzęta lub przez działanie osób trzecich;
- zniszczenie pni pszczelich spowodowane niezawinionym przez ubezpieczającego wypadkiem w czasie ich transportu na pożytki;
- kradzież pni pszczelich lub rodzin pszczelich z uli z plastrami czerwia albo miodu.

4. Ubezpieczenia hodowli ryb

Dedykowane jest osobom fizycznym i prawnym, posiadaczom lub właścicielom obiektów hodowlanych, w których prowadzony jest chów ryb. Na polskim rynku ubezpieczeń ochroną mogą zostać objęte karpie i pstrągi tęczowe. Odszkodowanie przysługuje w razie zatrucia, uduszenia się, niedoboru wody czy ucieczki ryb. Sumę ubezpieczenia ustala się na poziomie 70 procent wartości ryb przewidywanej na zakończenie danego stadium chowu (hodowli). Ubezpieczenie ryb zawierane jest na okres jednego stadium chowu (hodowli) ryb. Umowę zawiera się na podstawie pisemnego wniosku, który powinien być zgłaszany do PZU S.A. nie później niż w ciągu 3 dni od daty zarybienia stawu.

5. Ubezpieczenie drobiu

Ubezpieczeniem obejmowane są kury, kaczki, kaczki piżmowe, indyki oraz gęsi. Zakres ubezpieczenia chroni przed szkodami w hodowli związanymi z:

- ogniem, eksplozją,
- huraganem,
- powodzią, podtopieniem,
- deszczem, śniegiem, gradem,
- piorunem, n upadkiem statku powietrznego,
- lawiną, zapadaniem i usuwaniem się ziemi,
- wydostaniem się wody z urządzeń wodnokanalizacyjnych,
- szkodami spowodowanymi chorobami, wypadkami oraz kanibalizmem,
- wypadku niezawinionych przez ubezpieczającego przerw w dopływie prądu do fermy.

6. Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków

Ubezpieczenie obejmuje następstwa nieszczęśliwych wypadków doznane przez osoby ubezpieczone oraz przez kierowcę i pasażerów ubezpieczonego pojazdu na terenie RP i krajów europejskich. Obejmuje świadczenia mające złagodzić finansowe konsekwencje nieszczęśliwego wypadku, świadczenia w przypadku śmieci lub trwałego wypadku. Zgodnie z definicją, nieszczęśliwy wypadek to zdarzenie nagłe, niespodziewane i wywołane przyczyną zewnętrzną, mającą źródło poza organizmem człowieka, w wyniku którego ubezpieczony – wbrew swojej woli – stracił życie lub doznał uszczerbku na zdrowiu. Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków to rodzaj ubezpieczenia osobowego, którego przedmiotem jest życie

lub zdrowie. Ubezpieczenie jest dobrowolne, a obowiązkowo muszą je mieć m.in. żołnierze, funkcjonariusze Biura Ochrony Rządu, sportowcy i wolontariusze.

7. Ubezpieczenie zwierząt gospodarskich od padnięcia i uboju z konieczności

Ubezpieczenie obejmuje zwierzęta hodowlane i użytkowe, bydło, trzodę chlewną, drób, konie lub inne zwierzęta gospodarskie. Objęte są choroby oraz wypadki, których następstwem jest ubój z konieczności lub śmierć zwierzęcia. Pakiet ubezpieczenia może obejmować: czas transportu oraz okres przebywania w bazie i na wystawie, utratę przydatności do reprodukcji, utratę płodu, oraz operację i okres pooperacyjny.

Podatki w działalności rolniczej

Rolnicy prowadzący działalność rolniczą, podobnie jak inne grupy społeczne, podlegają opodatkowaniu, jednak przepisy prawne w tym zakresie znacznie różnią się od przepisów obowiązujących dla innych podmiotów funkcjonujących na rynku. Wynika to m.in. z faktu, że głównym czynnikiem produkcji jest ziemia, a działalność rolnicza cechuje się zazwyczaj niższą opłacalnością w stosunku do innych działalności gospodarczych, gdzie efekty produkcyjne w dużej mierze determinują warunki klimatyczne. W Polsce działalność rolnicza jest opodatkowana kilkoma rodzajami podatków. Są to przede wszystkim: podatek rolny, podatek od nieruchomości, podatek od towarów i usług (VAT), podatek dochodowy z działów specjalnych produkcji rolnej, podatek akcyzowy oraz ryczałt od przychodów ewidencjonowanych w ramach rolniczego handlu detalicznego.

Podatek rolny ma 2 stawki: za grunty gospodarstwa rolnego to równowartość 2,5 kwintala żyta – od 1 hektara przeliczeniowego, za pozostałe grunty rolne, które podlegają podatkowi rolnemu, to równowartość 5 kwintali żyta – od 1 hektara.

Czym jest działalność rolnicza na gruncie podatkowym?

Działalność rolnicza, to:

- działalność polegająca na wytwarzaniu produktów roślinnych lub zwierzęcych w stanie nieprzetworzonym (naturalnym) z własnych upraw albo hodowli lub chowu,
- produkcja materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego,
- produkcja warzywnicza gruntowa, szklarniowa i pod folią,
- produkcja roślin ozdobnych, grzybów uprawnych i sadownicza,
- hodowla i produkcja materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych,

- produkcja zwierzęca typu przemysłowo-fermowego,
- hodowla ryb,
- działalność, w której minimalne okresy przetrzymywania zakupionych zwierząt i roślin, w trakcie których następuje ich biologiczny wzrost, wynoszą co najmniej:
 - miesiąc: w przypadku roślin,
 - 16 dni: w przypadku wysoko intensywnego tuczu specjalizowanego gęsi lub kaczek,
 - 6 tygodni: w przypadku pozostałego drobiu rzeźnego,
 - 2 miesiące: w przypadku pozostałych zwierząt
- licząc od dnia nabycia.

Osoby, które prowadzą wyżej wymienioną działalność są zobowiązane do zapłaty podatku rolnego, którego wysokość zależy od powierzchni oraz klasyfikacji gruntu.

Kto płaci podatek rolny?

Do zapłaty podatku rolnego zobowiązany jest:

- właściciel gruntu,
- posiadacz samoistny gruntu,
- użytkownik wieczysty gruntu,
- w niektórych przypadkach posiadacz zależny gruntów, tj. m.in. dzierżawca (gdy grunty stanowią własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego oraz gdy grunty gospodarstwa rolnego zostały wydzierżawione na podstawie umowy zawartej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników lub przepisów dotyczących uzyskiwania rent strukturalnych).

O nabyciu gruntów rolnicy, będący osobami fizycznymi powinni powiadomić urząd gminy w ciągu 14 dni od dnia nabycia gruntu. Osoby prawne, jednostki organizacyjne, w tym spółki nieposiadające osobowości prawnej, jednostki organizacyjne Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, a także jednostki organizacyjne Lasów Państwowych zobowiązane są do powiadomienia właściwego organu o nabyciu gruntów do 14 stycznia.

Stawki podatku

1. dla gruntów gospodarstwa rolnego – równowartość pieniężna 2,5 q żyta (od 1 ha przeliczeniowego),
 2. dla pozostałych gruntów rolnych, które podlegają podatkowi rolnemu – równowartość pieniężna 5 q żyta (od 1 ha),
- obliczone według średniej ceny skupu żyta za 11 kwartałów poprzedzających kwartał poprzedzający rok podatkowy. Rada gminy może, w drodze uchwały, obniżyć cenę skupu żyta przyjmowaną jako podstawę obliczenia podatku rolnego na obszarze gminy.

Za gospodarstwo rolne uważa się obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza, o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, które stanowią własność lub znajdu-

ją się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej.

Przeliczniki powierzchni użytków rolnych zostały określone w ustawie o podatku rolnym. Jeżeli nie można ustalić przelicznika powierzchni użytków rolnych, przyjmuje się, że 1ha fizyczny odpowiada 1ha przeliczeniowemu.

Terminy i sposoby płatności

Podatnicy płacą podatek rolny w 4 ratach, proporcjonalnych do czasu trwania obowiązku podatkowego do: 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego.

Sposoby płatności:

- przelewem na rachunek organu podatkowego,
- gotówką w kasie,
- w przypadku osób fizycznych, pobór podatku może nastąpić również w drodze inkasa.

Jeżeli podatek nie przekracza 100 zł, to możesz zapłacić go jednorazowo w terminie płatności pierwszej raty.

Kiedy rolnik musi rozliczyć się z urzędem skarbowym?

Rozliczeniu z us. Podlegają działy specjalne produkcji rolnej. Dochody z tego źródła wykazuje się na formularzu PIT-36 lub PIT-36L.

Działy specjalne produkcji rolnej, to rodzaj działalności wyodrębniony z działalności rolniczej m.in:

- uprawy w szklarniach i ogrzewanych tunelach foliowych,
- uprawy grzybów i ich grzybni,
- uprawy roślin „in vitro”,
- fermowa hodowla i chów drobiu rzeźnego i nieśnego,
- wylęgarnie drobiu,
- hodowla i chów zwierząt futerkowych i laboratoryjnych,
- hodowla dżdżownic,
- hodowla entomofagów,
- hodowla jedwabników,
- prowadzenie pasiek,
- hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym.

Gdy rolnik prowadzi działalność gospodarczą to również musi rozliczyć się z urzędem skarbowym (czyli złożyć odpowiednie zeznanie do 30 kwietnia lub 31 stycznia).

Gmina wydaje jedną decyzję w sprawie wysokości podatku za wspólne grunty rolne. Decyzja dotyczy wszystkich – dostaje ją każdy współwłaściciel (współposiadacz). Nie ma znaczenia, kto zapłaci podatek – jego opłacenie to solidarny obowiązek podatkowy. Dlatego należy się umówić, że jedna osoba zapłaci całość, a potem rozliczycie się między sobą. Można też od razu podzielić podatek i zapłacić osobno. Ważne, by zapłacić cały ustalony podatek.

Jeśli nie zapłacisz całego podatku, gmina może domagać się zapłaty od każdego z współwłaścicieli.

Zwolnienia i ulgi

Zwolnienie obejmuje m.in.:

1. użytki rolne klasy V, VI i Viz oraz grunty zadrzewione i zakrzewione ustanowione na użytkach rolnych,
2. grunty przeznaczone na utworzenie nowego gospodarstwa rolnego lub powiększenie już istniejącego do powierzchni nieprzekraczającej 100 ha:
 - będące przedmiotem prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego, nabyte w drodze umowy sprzedaży,
 - będące przedmiotem umowy o oddanie gruntów w użytkowanie wieczyste,
 - wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, objęte w trwałe zagospodarowanie,
3. grunty pod wałami przeciwpowodziowymi i grunty położone w międzywałach,
4. publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne objęte systemem oświaty oraz prowadzące je organy, w zakresie gruntów zajętych na działalność oświatową,
5. prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej
6. instytuty badawcze,
7. przedsiębiorców o statusie centrum badawczo-rozwojowego, w odniesieniu do przedmiotów opodatkowania zajętych na cele prowadzonych badań i prac rozwojowych.

Podatnikom przysługuje ulga inwestycyjna z tytułu wydatków poniesionych na:

1. budowę lub modernizację budynków inwentarskich, które służą do chowu, hodowli i utrzymywania zwierząt gospodarskich oraz obiektów, które służą ochronie środowiska,
2. zakup i zainstalowanie: deszczowni, urządzeń melioracyjnych i urządzeń zaopatrzenia gospodarstwa w wodę, urządzeń do wykorzystywania na cele produkcyjne naturalnych źródeł energii (wiatru, biogazu, słońca, spadku wód) jeżeli wydatki te nie zostały sfinansowane w całości lub w części z udziałem środków publicznych.

Rada gminy może wprowadzić uchwałą zwolnienia i ulgi inne niż określone w ustawie, z uwzględnieniem przepisów dotyczących pomocy publicznej.

Zwrot podatku akcyzowego za paliwo rolnicze

Ustawa z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej umożliwia producentowi rolnemu złożenie wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej do wysokości limitu zwrotu.

Za producenta rolnego uznaje się osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, będącą posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym.

Za gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów ustawy o podatku rolnym uważa się obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione lub zakrzewione na użytkach rolnych o powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza.

Wniosek składa się do wójta, burmistrza (prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce położenia gruntów będących w posiadaniu lub współposiadaniu tego producenta rolnego (w tym dzierżawcy).

Do wniosku dołącza się:

- faktury VAT bądź ich kopie stanowiące dowód zakupu oleju napędowego w okresie 6 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku,
- dokument wydany przez kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zawierający informacje o liczbie dużych jednostek przeliczeniowych bydła będącego w posiadaniu producenta rolnego, w odniesieniu do każdej siedziby stada tego producenta, w ostatnim dniu każdego miesiąca poprzedzającego rok, w którym został złożony wniosek o zwrot podatku

Wypłata zwrotu podatku przyznanego na podstawie decyzji następuje w terminach:

- od dnia 3 kwietnia do dnia 28 kwietnia – jeżeli wnioski o zwrot podatku zostały złożone w terminie od dnia 1 lutego do 28 lutego,
- od dnia 2 października do dnia 31 października – jeżeli wnioski o zwrot podatku zostały złożone w terminie od dnia 1 sierpnia do dnia 31 sierpnia.

Dokonywana jest w formie gotówkowej - w kasie urzędu gminy lub miasta, albo przelewem na rachunek bankowy podany we wniosku.

Zwrot podatku akcyzowego jest ustalany na podstawie:

1. powierzchni użytków rolnych będących w posiadaniu lub współposiadaniu producenta rolnego określonej w ewidencji gruntów i budynków
2. średniej rocznej liczby DJP bydła będącego w posiadaniu producenta rolnego w roku poprzedzającym rok, w którym został złożony wniosek o zwrot podatku

Kwota zwrotu podatku akcyzowego jest ustalana jako iloczyn ilości oleju napędowego zakupionego przez producenta rolnego, wynikającej z faktur VAT, i stawki zwrotu podatku na 1 litr oleju napędowego obowiązującej w dniu złożenia wniosku o zwrot podatku, w ramach rocznego limitu. Limit ustala się jako sumę kwoty stanowiącej iloczyn stawki zwrotu podatku na 1 litr oleju napędowego, liczby 110 oraz powierzchni użytków rolnych będących w posiadaniu lub współposiadaniu producenta rolnego określonej w ewidencji gruntów i budynków, według stanu na dzień 1 lutego danego roku, oraz kwoty stanowiącej iloczyn stawki zwrotu podatku na 1 litr oleju napędowego, liczby 40 oraz średniej rocznej liczby DJP była będącego w posiadaniu producenta rolnego w roku poprzedzającym rok, w którym został złożony wniosek o zwrot podatku.

Źródła:

<https://www.gov.pl/web/krus>

<https://www.gov.pl/web/kowr>

<https://www.gov.pl/web/kowr/rolnik-indywidualny-kwalifikacje-rolnicze>

<https://www.farmer.pl/prawo/przepisy-i-regulacje/jak-zostac-rolnikiem-sprawdzamy-kursy-i-mozliwosci-prawne,135755.html>

<https://agroubezpieczenia.pl/agro-ubezpieczenia>

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/informacja-o-podatkach-w-rolnictwie>

<https://www.cdr.gov.pl/>

<https://www.gov.pl/web/arimr/agencja-restrukturyzacji-i-modernizacji-rolnictwa>

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach
73-134 Barzkowice 2, e-mail: barzkowice@home.pl
tel. 91 479 40 10; 15, 91 561 37 00, fax 91 561 37 91
Oddział w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8
75-216 Koszalin, tel. 94 342 79 23
tel. 94 341 87 30, fax 94 342 79 24, www.zodr.pl

szkolenia
konferencje
kursy
posiłki domowe
noclegi
usługi pralnicze

POKOJE HOTELOWE SALE SZKOLENIOWE

- ✓ Oferujemy usługi hotelowe, organizację różnego rodzaju imprez okolicznościowych oraz spotkań biznesowych, szkoleń oraz konferencji
- ✓ Posiadamy klimatyzowane sale konferencyjne oraz salę konferencyjno-bankietową
- ✓ Dysponujemy pokojami wyposażonymi w pełne węzły sanitarne i telewizory
- ✓ Lokalizacja w spokojnej okolicy zapewnia naszym Gościom komfortowy wypoczynek

ORGANIZACJA SZKOLEŃ:

Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw, tel. 91 479 40 73, 91 479 40 40
e-mail: szkolenia.barzkowice@home.pl

IMPREZY OKOLICZNOŚCIOWE:

Dział Administracyjno-Gospodarczy, tel. 91 479 40 22, 511 691 454
e-mail: hotel.barzkowice@home.pl, www.zodr.pl/noclegi

Zachęcamy Państwa do bliższego zapoznania się z naszą ofertą!

ISBN 978-83-66999-66-4

Zachodniopomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach
73-134 Barzkowice 2
www.zodr.pl